

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ

Покотило А. В., студ. 3 курсу ЮФ, спец. « Геодезія, картографія та землеустрій»
Канівець О.М. ст. викладач

Земля — дуже містке і широке поняття. Вона — національне багатство суспільства, основний засіб виробництва у сільському господарстві, а також, є просторовим базисом життя людей.

У сучасних умовах, коли людина все активніше втручається в природні процеси, раціональне використання та охорона земель є однією з найголовніших та найактуальніших проблем.

Найважливішим завданням охорони земель є збереження та відтворення родючості ґрунтів.

Використання землі як засобу виробництва веде до зниження її продуктивних властивостей. З цієї метою власники та землекористувачі, в тому числі орендарі земельних ділянок, зобов'язані здійснювати заходи щодо відтворення родючості ґрунтів.

До основних заходів по збереженню, відновленню, поліпшенню ґрунту належать дії по боротьбі з вітровою та водною ерозією, з безгосподарним ставленням до земель, меліорацією та рекультивацією земель, а також боротьба з забрудненням ґрунту.

Значної шкоди сільськогосподарським землям завдає водна та вітрова ерозія. Нерідко можна почути, що водна і вітрова ерозія — це явища природи. Так, але розвиток даних явищ природи залежать і від діяльності або бездіяльності людей. Дійовими заходами щодо попередження негативної дії вітрової і водної ерозії є протиерозійні заходи, зокрема: створення полезахисних лісових смуг, застосування ґрунтозахисних сівозмін, безполіцевого обробітку ґрунту із залишенням стерні, обробіток ґрунту впоперек схилів, смугове розміщення сільськогосподарських культур, збереження і посадка ґрунтозахисних лісів на берегах річок, ярах, балках.

Забруднення земель можливе також і в процесі сільськогосподарського виробництва, безпосередньо власниками землі або землекористувачами. Для підвищення врожайності сільськогосподарських культур господарства використовують агрохімікати, пестициди, мінеральні добрива, які призначені для боротьби з бур'янами, хворобами та шкідниками рослин. Це є передумовою негативних наслідків: забруднюється ґрунт, вода, повітря, погіршується якість урожаю сільськогосподарських культур, що згубно впливає на здоров'я людей.

Стан земельних ресурсів в сільському господарстві залежить і від того, наскільки науково обґрунтованим є проведення меліоративних робіт. Необґрунтоване проведення осушувальних робіт призводить до зниження рівня ґрунтових вод, виникнення пилових бур. Такі явища дуже ускладнюють екологічну ситуацію.

Негативні екологічні наслідки викликає і науково необґрунтоване обводнення та зрошення земель. Воно призводить до їх заболочення і засолення. З метою запобігання даних негативних екологічних наслідків, дієвим засобом є регулювання поливу полів, з метою недопущення псування земельних угідь.

Особливої уваги заслуговує питання рекультивації порушених земель. Рекультивація земель — повне або часткове відновлення земель, порушених попередньою господарською діяльністю; комплекс робіт щодо відновлення продуктивності і господарської цінності земель, поліпшення умов навколишнього середовища.

Порушення земель відбувається при розробці родовищ корисних копалин, виконанні геологорозвідувальних, дослідницьких, будівельних та ін. робіт. При цьому порушується або знищується ґрунтовий покрив, змінюється гідрологічний режим, утворюється техногенний рельєф тощо. В результаті рекультивації земель на порушених землях створюються сільськогосподарські та лісові угіддя, водойми різного призначення, рекреаційні зони, площі для забудови. У зв'язку зі збільшенням порушених земель рекультивація стала невід'ємною частиною охорони і відтворення земельних ресурсів.

Слід зазначити, що охорона земель неможлива без здійснення державою належного контролю. До основних організаційно-правових заходів державного контролю за використанням та охороною земель належать:

- встановлення змісту і порядку здійснення державного контролю за використанням та охороною земель, визначення функцій і компетенції органів, уповноважених здійснювати такий контроль;
- притягнення до юридичної відповідальності осіб, винних у порушенні земельного законодавства;
- припинення права користування земельною ділянкою у разі її неналежного використання, що призводить до зниження родючості ґрунтів, їх хімічного та іншого забруднення, погіршення екологічного становища тощо;
- здійснення моніторингу земель з метою їх оцінки, своєчасного виявлення змін, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів.